

žigom. Pri hitrem kroženju knjig skoraj ne bo stroškov za vezavo, prav gotovo pa bodo vsaj občutno manjši od današnjih.

Nekateri so mnenja, da je izposojnina 3% od nabavne cene resnejša ovira med bralcem in knjižnico. V letu 1966 je v Ljudski knjižnici Bežigrad vsak bralec plačal za izposojene knjige poprečno 1000 starih dinarjev. Tak redni bralec je torej v knjižnici pustil mesečno manj kot 100 starih dinarjev, manj kot bi dal za en zvezek »X-100«. Res pa je, da v naprednih državah ni izposojnine, za kar pa pri nas finančne razmere knjižnic še zdaleč niso zrele. Morda bi bilo zanimivo, če bi kaka knjižnica ali celo večje število knjižnic poskusilo izposojati en mesec brezplačno. Vprašanje je, če bi izposoja knjig res narasla.

Da bi dvignila izposoja in čim bolj informirala bralca, je Ljudska knjižnica Bežigrad povečala propagando. Stalno preureja svojo izložbo, na posebnem prostoru v knjižnici sami pa opozarja bralce na kulturne dogodke pri nas in po svetu. Morda najzanimivejše področje pa je informacija. Informativna služba je v splošni ljudski knjižnici vsak dan pomembnejša in bi morala vsaka imeti precej obširen fond leksikonov, statistik, bibliografij in drugih priročnikov, ki bralca zanimajo. Bralci so neštetokrat osebno ali prek telefona hoteli podatke o pisateljih, podatke iz športa, tehnike, kulture, politike, za križanke, prosili so za vire za domače in maturitetne naloge itd. Vsekakor zmore to le knjižnica, ki ima tudi široko razgledane knjižničarje s čim popolnejšo izobrazbo.

ANKETA »KAJ NAJRAJE BEREM — TUDI NASKRIVAJ?«

Zlata Dolenc

Danes, ko se v vzgoji velikokrat le težko znajdemo in iščemo prav posebnih, novih, ustrežnejših in primernejših poti za rešitev tega ali onega problema, ko nas čas tako rad prehiteva, ko moramo prav zato večkrat izredno pohiteti za mladino, ko se marsikaterikrat čudimo nad širino otrokovih pogledov na življenje, moramo neposredno poseči s te ali one plati v otrokov najbližji svet. V tem imamo pač učitelji slovenskega jezika silno prednost. Zato bo morda komu anketa, ki je bila izvedena na osnovni šoli »Bratov Ribarjev« v Brežicah pod naslovom »Kaj najraje berem (tudi naskrivaj)?« pomoč v iskanju odgovorov na vprašanja: Zakaj ima danes naš otrok vse premalo časa za uk, zakaj je tolikokrat in tako zelo raztresen ter pozabljiv, kaj ga moti, da so mu misli tako razbite, zakaj

se le s težavo osredotoči na šolsko delo in ne nazadnje, kje je dobra knjiga, ki bi ga pritegnila in prevzela?

Objavljamo nekaj rezultatov te ankete.

Anketirana sta bila dva osma razreda, skupaj 59 otrok. V tej anketi smo spoznali, da otroci presenetljivo veliko berejo. Na vprašanje: koliko jih bere izvenšolsko literaturo in kaj bera, naj vam odgovore naslednji podatki. Nikogar ni, ki bi bral le šolsko literaturo. Samo dela domačih klasikov, domače berilo, dano v šoli, bere le en sam učenec ali 1,69 %. Dnevnike, tednike, časopise, romane, kriminalke in stripe pa bera vsi drugi, torej 58 otrok ali 98,31 %. Izbira tega beriva je ogromna, saj smo našli pri anketi kar 45 naslovov: 35 v hrvaščini in le 10 v slovenskem jeziku.

Prednjači strip *Zvitorepec*. Letno ima 32 številke, posamezna številka stane 0,60 N dinarjev. Redno ga kupuje 18 učencev, 24 pa si ga izposoja pri sošolcu, sosedu, prijatelju ali ga zamenjuje za druge stripe. Skupaj ga bere torej 42 otrok ali 72 %.

Delo je zelo bran dnevnik. Seveda smo navdušeni, da spremlja 20 otrok redno, a 21 izredno naša in tuja dogajanja. Skupaj torej 41 učencev ali 70,8 %.

TT jih priteguje predvsem s Kidovimi pustolovščinami. Redno ga bere 27, izredno 14, skupaj 41 otrok ali 70,8 %.

Dolenjski list je razširjen tednik, ki ga redno prebira 30, a izredno 8 učencev, skupaj torej 38 otrok ali 65 %.

Nedeljski dnevnik: nad njim je navdušeno 13 otrok, občasno ga prebira 6 učencev; skupaj 19 otrok ali 33,9 %. Zanimajo jih predvsem slikanice, horoskopi in beatli.

Tovariš: cena številke 1,50 N din; redno ga kupuje 10 učencev, a od časa do časa 13; to je 23 otrok ali 39 %.

Areno redno bere (za 0,80 N din številka) 12 otrok, izredno 19, to je 31 otrok ali 53 %.

Romane Karla Maya pozna 37 otrok ali 63 %, od teh redno 23, a izredno 14 učencev.

Strip *Grof Monte Christo* (po 1,00 N din številka) bere redno 14, občasno 14 otrok, skupaj 28 ali 47 %.

Strip *Studio* (po 0,80 N din izvod) ima 14 rednih in 13 izrednih otroških bralcev, to je 27 bralcev ali 45 %.

Strip *Lale* (po 0,80 N din) ima 16 rednih in 11 občasnih odjemalcev, to je 27 otrok ali 45 %.

Strip *Nikad robom* bere 25 otrok ali 42 %.

Strip *Crtani romani* (po 1,00 N din) ima 15 rednih in 17 izrednih bralcev, skupaj 32 otrok ali 54 %.

Strip *Tarzan* (8 številke letno, po 1,00 N din) 14 + 11 = 25, to je 42 % otrok.

Antena po 1,00 N din (horoskopi!) $11 + 12 = 23$, to je 38 %.
Filmski svijet po 1,50 N din si deli 9 + 9 bralcev, to je 30 %.
Naša žena (zaupni pogovori, zdravniški nasveti) $11 + 7 = 18$,
to je 30 %.

NN romani po 1,50 N din. V njih išče uteho $12 + 5 = 17$, to je 28 %.

Pavliha $8 + 9 = 17$, je 28 %.

Mladina $3 + 11 = 14$, je 24 %.

Plavi vjesnik (po 0,60 N din) $4 + 9 = 13$, je 22 %.

Sportske novosti prebira 14 otrok, od teh 4 redno, je 24 %.

Kriminalke Sherlock Holmes $7 + 6 = 13$, je 22 %.

Romane Zane Greya $7 + 5 = 12$, je 20 %.

Zenit Romane po 1,00 N din $3 + 7 = 10$, je 17 %.

Veseli svet (1,50 N din) $2 + 8 = 10$, je 17 %.

Male novine $6 + 4 = 10$, je 17 %.

Pionirski list: samo 5 učencev ga prebira redno. 4 izredno, skupaj 9, je 15 %.

Pony expres $1 + 7 = 8$ ali 13 %.

X-100 romani (1,50 N din številka) $3 + 5 = 8$, je 13 %.

Trista čuda (številka stane 1,50 N din) ima rednih 5 bralcev, izrednih 4, skupaj 9 ali 15 %.

Vjesnik u srijedu $4 + 4 = 8$, je 13 %.

Strip Čez minula stoletja (8 številka po 1,00 N din) $2 + 6 = 8$, 13 %.

Pingvin strip (po 1,00 N din) $3 + 4 = 7$, je 11 %.

Domači klasiki: Finžgar 9, Cankar 2, Tavčar 6, Bevk 4, skupaj 21.

Svetovni klasiki: Jules Verne 3, Dumas 8, Tolstoj 6, skupaj 17.

Kekec (srbohrvaški list) $3 + 4 = 7$, je 11 %.

Misterije zelenih močvara — strip (0,80 N din) $1 + 6 = 7$, je 11 %.

Moto magazin (2,00 N din) $3 + 2 = 5$, je 9 %.

Grička vještica (14 številka po 1,00 N din) $4 + 1 = 5$, je 9 %.

Strip magazin po 0,40 N din, trije priložnostni bralci.

Micky strip $1 + 1 = 2$, je 4 %.

Djuboks strip $2 + 2 = 4$, je 6,8 %.

Krila Armije $1 + 3 = 4$, je 6,8 %.

Roto biblioteka $1 + 1 = 2$, je 3,4 %.

Samo o bralcih stripov še tele številke: redno prebira stripe 48 učencev (80,1 %), tedensko si jih izposoja 9 učencev (16,9 %), sploh nikoli pa jih ne berejo 4 učenci (3,0 %).

Morda bi se nad temi številkami bilo vredno zamisliti.

Če vas zanima, kaj pravijo k temu anketiranci sami, preberite še naslednje dobesedne izjave:

Mama mi ne pusti kupovati Zvitorepca. Zato mi stara mama da denar zanj. Zelo sem ji za to hvaležen.

Zvitorepca berem skrivaj, pod odejo, z baterijo. Mati se čudi, zakaj baterija ne sveti. Jaz se naredim Francoza in mati mi nič ne more.

Velik problem je z denarjem. Mama in tata se vedno jezita, če ju prosim za denar, s katerim naj bi kupila nove stripe. Čitam jih največ na stranišču.

Stripe berem po večerji ali pa se jih lotim med pisanjem domače naloge.

Od vseh stripov berem najraje Zvitorepca. Sam ga ne kupujem, ampak si ga redno izposojam od sošolcev. Največ jih prebiram med odmorom. Doma jih berem tajno, stripe imam pod šolskimi zvezki, da mi jih mati ne vrže v peč. Berem jih pod blazino. Denar zanje dobim tako, da si pridržim po sto dinarjev od mesečnih 500, katere mi mama redno daje. Najraje berem pustolovske romane Zane Greya. Priznam, da so nekatere vsebine izmišljene, vendar pa je nekaj resničnih.

Moj najdragocenejši list je Zvitorepec.

Najraje berem Anteno. Izhaja 15. v mesecu. Vanjo pošiljajo mnogi bralci svoje slike in naslove, kar me posebno zanima. Tudi ljubitelji filmskih igralcev najdejo v Anteni svoj kotiček. Horoskop in križanke so moj hobi. Če me dobi mama pri branju, se izgovorim, da mi je list posodila sosedka, čeprav ga s sestro skrivaj kupujeva.

Nadvse rad berem kriminalke. Vesel sem, če dobim v roke zvezek, v katerem je tako napisano, da mi gredo lasje pokonci. Čitam jih naskrivaj, ker mi to starši branijo. V Zvitorepcu pa me predvsem zanima Simon Templar in Jeklena pest. Da dobim kriminalke, porabim dosti denarja. Doma za te stvari sploh ne vedo. Do denarja pridem tako, da ne grem dvakrat ali trikrat na kosilo. Kosilo pa stane 200 din. Kriminalke čitam na podstrešju.

Kaj pa menijo mladi bralci izrecno o takem berilu? Nekaj odgovorov:

Stripi so revije, za katere ne morem trditi, da so koristne, prav tako ne morem trditi, da so škodljive, saj ne opisujejo samo divjega zahoda, ampak tudi dogodke iz zgodovine. Berem jih v zabavo, saj so avanturistični.

Stripi so za mladino zelo privlačni, v njih je polno fantastičnih dogodkov, ki nam burkajo bujno domišljijo. Berem jih rad zato, ker vedno zmaga pravica. V stripih najdem razvedrilo in neizčrpno fantazijo.

Kadar nimam dela, zapravljam čas z branjem stripov. Kupuje jih brat iz zasluženega denarja.

V stripih najdem vse: od kavbojev do partizanov in tja v vsemirske polete. Pomagajo mi za lažje razumevanje zgodovinske snovi. Dnevno

porabim zanje precej časa. Kupujem jih od prihranjenega denarja. Z branjem stripov si odpočijem živce.

V njih najdem duševno pomirjenje. Stripi mi vzamejo precej časa, še preveč.

V njih ni literarnih vrednosti. Vendar porabim zanje tedensko vsaj štiri ure.

V njih najdem vse, kar me zanima, od zgodovinskih tem do najnapetjših nezgod. Največkrat si jih izposojam.

Denar za stripe mi da mama vsak teden.

Cel kup stripov prinaša očka vedno domov. Skoro uro na dan jih prebiram.

Denar za stripe imam sam. Zbiram papir in železo in ga prodajam na Odpadu. Časa nisem meril, toda vem, da mi gre mnogo ur v izgubo. Za marsikaterega so stripi razvedrilo.

Ob vsem tem smo se vprašali, kako odpomoči takemu stanju in otroka neopazno odtegniti od dnevne plaže in ga usmeriti h koristnejšemu branju. Občinska zveza prijateljev mladine se je odločila za tekmovanje v branju dobrih knjižnih del. Organizirala je tekmovanje pod naslovom: Kajuhova značka.

Starši so obljubili vso pomoč in skrb v naslednjem:

1. Večkrat bodo pregledovali, kaj otrok bere, kje skriva stripe in od kod mu denar zanje.

2. Omogočili mu bodo tekmovanje za Kajuhovo značko in otrok si bo sam določil delček dneva za branje po opravljeni šolski dolžnosti. Kakšno bodi to delo, pa bo naša šolska skrb.

3. Kdor bo zmagel, bo kupil otroku knjigo za lastno knjižno zbirko.

Ko sem otrokom vrnila izposojene izvode in so mnogi po roditeljskem sestanku v pogovoru s starši izvedeli, da je bila gornja anketa obširna tema dnevnega reda, so se nekateri za šalo, drugi zares hudovali: »Če bi to vedeli, vam izvodov ne bi prinesli!«

Morda bo to komu le v premislek!

Prosimo društvene člane, ki imajo
posamezne ali vse številke I. letnika (1957) in
št. 1/2 VIII. letnika (1964) KNJIŽNICE,
pa jih ne potrebujejo, da jih odstopijo Društvu bibliotekarjev
Slovenije, ker so čisto pošle.